

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Europa in de Tweede Kamer

Europa in de Tweede Kamer

Veel nationale wetgeving heeft zijn oorsprong in Europese afspraken. Daarom is het voor elke commissie van belang om de Europese dimensie van haar eigen werkterrein te kennen. De Tweede Kamer is in een vroeg stadium betrokken bij de vormgeving van Europees beleid en ook bij de vertaling van Europese wetgeving in Nederlandse wetgeving. Zo speelt de Tweede Kamer een belangrijke rol in Europese samenwerking. Samen met het Europees Parlement zorgen nationale parlementen daarmee voor democratische controle van de Europese Unie. Of het nu gaat over sociale zaken, zorg, energiebeleid, financiën of infrastructuur - Europa is een zaak voor elk Kamerlid.

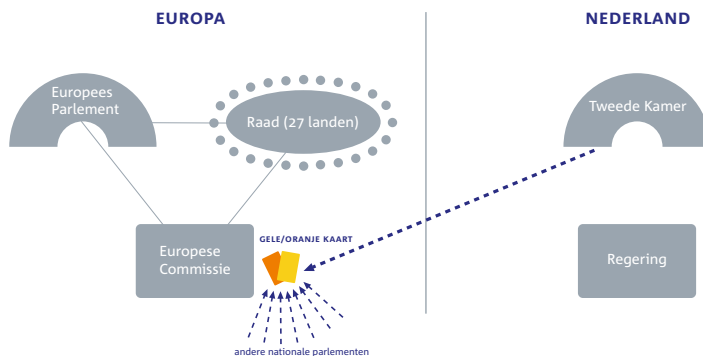
Europa zaak voor elk Kamerlid

In de Tweede Kamer behandelt elke commissie de Europese zaken op het eigen beleidsterrein. Daarover wordt regelmatig gesproken in debatten, briefings en gesprekken. De commissies wijzen elk jaar bepaalde voorstellen uit het jaarprogramma van de Europese Commissie aan als 'EU-prioriteit'. Aan deze voorstellen wil zij extra aandacht geven. Deze lijst wordt ter informatie aan de regering, de EU-instellingen en andere nationale parlementen in Europa toegestuurd.

Met andere parlementen in de EU wordt een gezamenlijke lijst van parlementaire prioriteiten samengesteld. Elk voorjaar wordt deze lijst met de EU-instellingen gedeeld. Kennis van wat welk parlement belangrijk vindt, biedt immers kansen voor vroegtijdige informatie-uitwisseling en samenwerking.

Vroegtijdig betrokken

Als er zicht is op nieuwe Europese beleidspakketten of concrete EU-voorstellen begint de behandeling ervan in een commissie. Met name de onderhandelingen

Schema 1 Nationale parlementen kunnen met de subsidiariteitstoets de Europese Commissie een halt toeroepen.

over vorm en inhoud van Europese wetgeving zijn relevant, omdat het resultaat bindend is voor de lidstaten. De Kamer probeert in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken te zijn. Indien mogelijk door te reageren op een consultatieverzoek, door een reactie te sturen op voorgenomen beleid of door met een EU-rapporteur gesprekken te voeren met betrokkenen in Brussel.

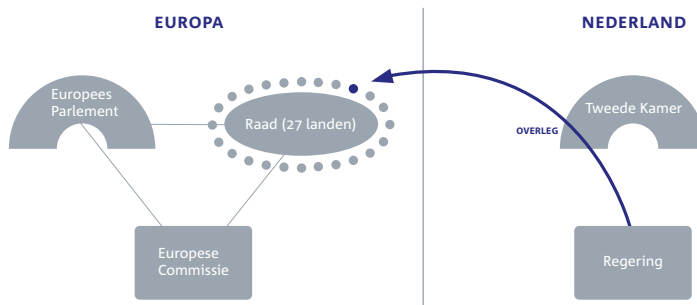
Zodra een nieuw EU-voorstel is gepubliceerd ontvangt de Tweede Kamer dit direct uit Brussel. Het kan dan gaan om actieplannen, beleidspakketten, of nieuwe wetgevingsteksten. Het parlement wordt vervolgens binnen zes weken geïnformeerd over het standpunt van de regering. Deze brief, ook wel BNC-fiche (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen) genoemd bevat naast het Nederlands standpunt een inschatting van de beleidsmatige, financiële en praktische consequenties van het plan voor Nederland. Een commissie kan in haar procedurevergadering een wijze van bespreking kiezen, bijvoorbeeld een rondetafelgesprek met belanghebbenden,

een expertbriefing of een debat met de regering. Regelmatig stellen commissies speciale ‘EU-rapporteurs’ aan. Dit zijn Kamerleden die van hun collega’s de opdracht krijgen om bijvoorbeeld informatie over het voorstel te verzamelen en te delen met alle leden van de vakcommissie. In 2025 waren er bijvoorbeeld rapporteurs actief op het terrein van de Nitraatrichtlijn, de Europese tabakswetgeving en circulaire economie.

Kamerdebat voor elke EU-Raad

Om na publicatie van een EU-voorstel het verdere Europese besluitvormingsproces te controleren, voert een commissie geregeld overleg met de betrokken bewindspersoon over de voortgang van de onderhandelingen. Dat gebeurt vooral rondom de Europese bijeenkomsten van ministers, de zogenaamde EU-Raden. Elke minister en staatssecretaris die zo’n Raad met collega’s uit de andere 26 lidstaten bijwoont, informeert de Kamer vooraf over de Nederlandse onderhandelingsinzet via een geannoteerde agenda. In deze geannoteerde agenda staat ook een schets van het krachtenveld van de

Als een derde van de nationale parlementen binnen acht weken bezwaar maakt tegen een EU-voorstel op grond van subsidiariteit leidt dit tot een ‘gele kaart.’ De Europese Commissie moet het voorstel dan heroverwegen. Als meer dan de helft van de nationale parlementen bezwaren heeft (‘oranje kaart’) en ook het Europees Parlement of de Raad van Ministers het daarmee eens is, moet de Europese Commissie het voorstel definitief terugtrekken. Van dit instrument is recent geen gebruik meer gemaakt.

Schema 2 Voorafgaand aan iedere Raad voert de Tweede Kamer overleg met de regering.

Behandelvoorbehoud

Om langer durende Europese onderhandelingen te kunnen volgen kan een commissie besluiten tot een behandelvoorbehoud. Dit kan binnen twee maanden nadat een nieuw EU-voorstel uitkomt. Daarop volgt binnen vier weken een debat met de regering. Tot die tijd wordt er namens Nederland in de Brusselse onderhandelingen niet ingestemd met onomkeerbare stappen. Dat kan wel weer na afloop van het debat, als er tussen Kamer en minister afspraken zijn gemaakt over de wijze waarop het parlement tijdens de Europese onderhandelingen geïnformeerd blijft. Bijvoorbeeld door kwartaalrapportages met een regelmatige update van het regeringsstandpunt.

EU-rapporteurs

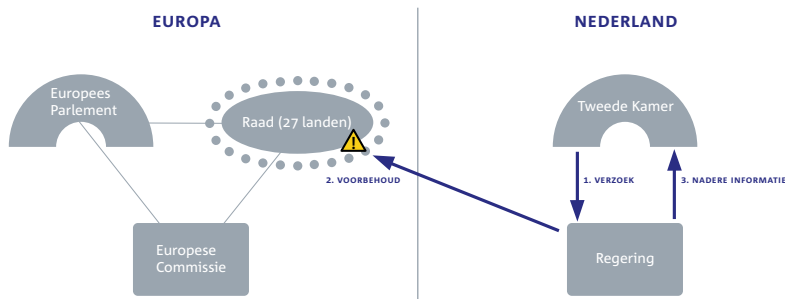
Regelmatig stellen commissies ook rapporteurs aan voor een specifiek voorstel of initiatief. Rapporteurs zijn Leden die namens de hele commissie bijvoorbeeld informatie verzamelen of een standpunt uitdragen. In 2025 waren er bijvoorbeeld rapporteurs op het gebied van Europese defensie, rechtsstatelijkheid van EU-landen, Europees begrotingsbeleid, klimaat en landbouw. Een actueel overzicht van lopende EU-rapporteurschappen is te vinden op de webpagina van de commissie Europese Zaken op de website van de Tweede Kamer.

Politieke dialoog

Als een vakcommissie in de Kamer haar mening wil geven (positief of negatief) aan de Europese Commissie over een EU-voorstel, kan zij hiervoor de ‘politieke dialoog’ gebruiken. Dit is een briefwisseling met de Europese Commissie. Hieraan zijn geen termijnen verbonden. De Europese Commissie antwoordt doorgaans binnen drie maanden. Recente onderwerpen waar een politieke dialoog over is gevoerd zijn de evaluatie en derogatie van de Nitraatrichtlijn en de herziening van de Reach-verordening (betreffende de risico’s van chemische stoffen).

Parlementaire uitwisseling

Nederlandse Kamerleden ontmoeten hun Europese collega’s regelmatig op vergaderingen, bijeenkomsten en werkbezoeken. Zo organiseert het parlement van de lidstaat die op dat moment roulerend EU-voorzitter is diverse interparlementaire bijeenkomsten over actuele onderwerpen. Ook de Raad van Europa, NAVO en OVSE hebben zogeheten parlementaire assemblees. Het Europees Parlement organiseert eveneens regelmatig bijeenkomsten waar parlementariërs uit nationale parlementen met Europarlementariërs spreken over actuele thema’s. De Kamer ontvangt ook vaak delegaties uit andere EU-lidstaten.

Schema 3 Behandelveerhouding: De Tweede Kamer verzoekt (1) de regering in Brussel een voorbehoud (2) te plaatsen totdat zij nader is geïnformeerd (3) over het nieuwe Europese voorstel.

Al deze bijeenkomsten bieden de gelegenheid om informatie en standpunten uit te wisselen over Europese onderwerpen.

Parlementaire vertegenwoordiging

Elk parlement heeft een eigen vertegenwoordiging in Brussel. Gezamenlijk vormen zij een netwerk waarin informatie en kennis wordt uitgewisseld. Zij vergaderen regelmatig in aanwezigheid van onder andere vertegenwoordigers van de Europese Commissie of het Europees Parlement die actuele ontwikkelingen toe kunnen lichten. De parlementaire vertegenwoordiging verzamelt ook op verzoek of eigen initiatief proactief relevante informatie voor de Kamer. Op het digitale informatiesysteem IPEX (www.ipex.eu) is eveneens informatie over de behandeling van Europese documenten te vinden. De parlementaire vertegenwoordiging ondersteunt tevens bij werkbezoeken van vaste Kamercommissies of rapporteurs aan Brussel, en bij interparlementaire activiteiten.

Implementatie

Aan het einde van de onderhandelingen besluiten de Raad van Ministers en het Europees Parlement tot nieuwe Europese wetgeving. Daarna is het aan de Tweede Kamer om de omzetting en uitvoering daarvan in Nederland in de gaten te houden.

Een verordening wordt direct omgezet in Nederlands recht. Europese richtlijnen vergen nog implementatiewetgeving van de regering. Ook de behandeling hiervan geeft de Kamer de mogelijkheid om grip te hebben op Europese wetgeving.

Europese kennis en informatie

De staf van de vaste Kamercommissie voor Europese Zaken, de EU-adviseurs van de afzonderlijke Kamercommissies, en de parlementaire vertegenwoordiging in Brussel bieden ondersteunende expertise voor het inzetten van de instrumenten die in deze brochure zijn beschreven. Tevens bieden zij Kamercommissies, rapporteurs, Kamerleden en fractiemedewerkers inzicht in actuele ontwikkelingen, om de Tweede Kamer grip te helpen houden op het Europese beleidsproces.

Voor meer informatie:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerleden-en-commissies/commissies/eu>

Colofon

Dit is een uitgave van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Bezoekadres

Prinses Irenepad 1, Den Haag

Postadres

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag

Tekst en ontwerp

Stafdienst Communicatie

Druk

Tweede Kamer

Meer informatie

Griffie vaste commissie voor Europese Zaken

telefoon: 070 - 318 20 24

e-mail: cie.eu@tweedekamer.nl

Parlementaire vertegenwoordiging van de Tweede Kamer bij de EU

e-mail: nl.parlement@natparl.ep.europa.eu

November 2025

Tweede Kamer

tweede_kamer

@zekamertweets

Debat Direct app www.tweedekamer.nl